

VANTAA

Varhaiskasvatussuunnitelma

Kivistön toimintayksikkö

Opetuslautakunta 20.1.2014

Sisällys

1	Alkusanat	1
2	Kivistön toimintayksikön arvot	1
3	Toiminta-ajatus	2
4	Kasvatuksen ja opetuksen kulmakivet	3
	4.1 Kasvatuskumppanuus	3
	4.2 Kieli ja vuorovaikutus	3
	4.3 Leikki- ja oppimisympäristö	4
5	Varhaiskasvatuksen toteuttaminen	5
	5.1 Leikki	5
	5.2 Liikkuminen	6
	5.3 Taiteellinen ilmaisu	6
	5.4 Tutkiminen	7
	5.5 Pienryhmätoiminta, teemat ja projektit	8
6	Sisällölliset orientaatiot	9
	6.1 Luonnontieteellinen orientaatio	9
	6.2 Matemaattinen orientaatio	10
	6.3 Historiallis-yhteiskunnallinen orientaatio	11
	6.4 Esteettinen orientaatio	12
	6.5 Eettinen ja uskonnolliskatsomuksellinen orientaatio	12
7	Esiopetus	13
8	Kasvun ja oppimisen tuki	17
9	Monikulttuurinen varhaiskasvatus	17
10	Arviointi, suunnittelu ja kehittäminen	17
	10.1 Arvioinnin osa-alueet	18
11	Loppusanat	19

1 Alkusanat

Edessäsi on Kivistön toimintayksikön varhaiskasvatussuunnitelma. Tämän suunnitelman tarkoituksena on "raottaa ovea" Kivistön toimintayksikköön. Suunnitelman tarkoitus on toimia myös työyhteisön käsikirjana.

Toimintayksikköömme kuuluvat Kivistön ja Maitorpan päiväkodit, joista Kivistön päiväkoti on perustettu 1978 ja Maitorppa syksyllä 2007. Molemmissa päiväkodeissa on neljä ryhmää. Päiväkodit sijaitsevat lähekkäin luonnonläheisellä Kivistön omakotialueella.

Varhaiskasvatus on osa elinikäistä oppimista, lapsen eri elämänpiireissä tapahtuvaa kasvatuksellista vuorovaikutusta. Oppimiskäsityksemme mukaan lapsi on oppijana aktiivinen toimija, jolle haluamme antaa rauhan olla lapsi. Vertaisryhmissä luodaan pohja oppimaan oppimiselle, herkkyyks- kausia huomioimalla autamme lasta löytämään oman yksilöllisen oppimistyylinsä.

Päivähoidossa hoidon, kasvatuksen ja opetuksen tavoitteena on muodostaa saumaton kokonaisuus, joka tukee joustavasti jokaisen lapsen yksilöllistä kehitystä. Esiopetuksen tarkoituksena on edistää lapsen kasvu- kehitys- ja oppimisedellytyksiä ja sitä kautta antaa lapselle paremmat valmiudet siirtyä perusopetukseen. Vanhemmilla on lastensa ensisijainen kasvatusoikeus ja – vastuu, päivähoito on kasvatuskumppani. Vanhemmat valitsevat varhaiskasvatuspalveluista perheelle sopivimman päivähoitomuodon. Pääsääntöisesti päivähoidossa kasvatus tapahtuu ryhmässä.

Varhaiskasvatusta toteutetaan yhteistyössä laajan lasta ja perhettä palvelevan verkoston kanssa, jossa ovat osallisina sosiaali-, terveys- ja opetustoimi sekä erilaiset lapsi- ja perhetyötä tekevät järjestöt, yhteisöt ja seurakunta. Päivähoitoa ja esiopetusta ohjaavat lait, asetukset ja linjaukset.

(Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, Esiopetussuunnitelman perusteet 2000 ja Vantaan kaupungin oppimis- ja opetussuunnitelma 0-8-vuotiaille lapsille varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen 2005.) Päivähoitoyksiköllämme on turvallisuussuunnitelma, joka sisältää toimintaohjeet mm. kiusaamisen, väkivallan, onnettomuuksien ja tapaturmien varalta.

2 Kivistön toimintayksikön arvot

Arvomme tulevat Vantaan kaupungin yhteisistä arvoista :

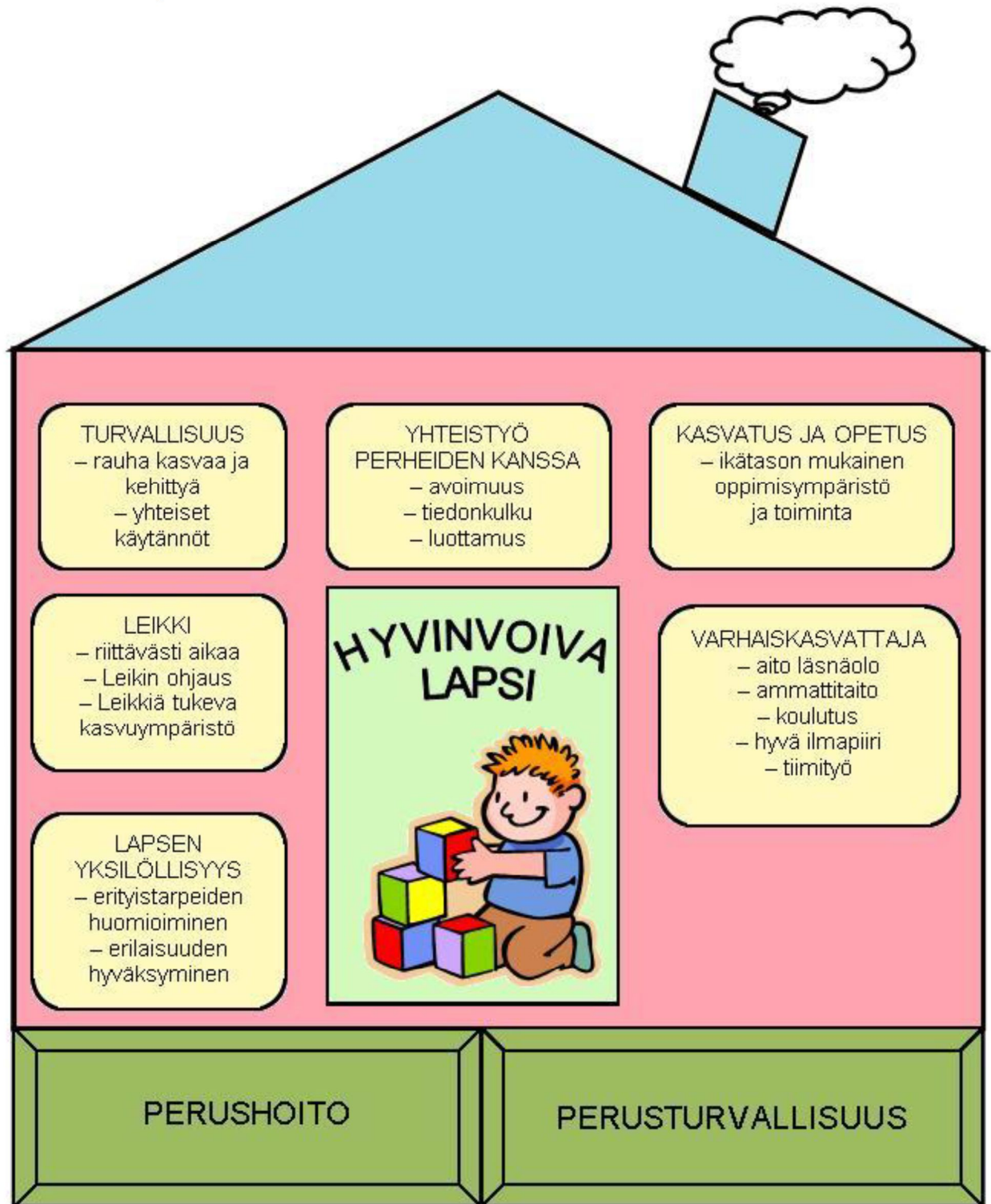
INNOVATIIVISUUS näkyy toiminnassamme jatkuvana omien toimintatapojemme tarkasteluna ja haluna kokeilla uutta. Se on iloa ja ennakkoluulotonta uskallusta, yrittää ja erehtyä.

YHTEISÖLLISYYS Kivistön toimintayksikössä on välittämistä ja asioiden jakamista kaikkien osallisten kesken. Se merkitsee myös koko joukkueen toimintaa yhteisesti asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

KESTÄVÄSTÄ KEHITYKSESTÄ ajattelemme, että haluamme osaltamme olla mukana turvaamassa hyviä elinolosuhteita lapsillemme ja heidän lapsilleen. Se merkitsee

- toisaalta perinteiden kunnioittamista, toisaalta avointa suhtautumista uudelle.
- kunnioittavaa ja tasapuolista suhtautumista kaikkien ihmisten kesken.
- ympäristötietoista ja – vastuullista työtä sekä tiedon ja mallin siirtämistä lapsille.
- käytössä olevien resurssien kohdentamista niin, että arki toimii.

3 Toiminta-ajatus

Vankka perusta, hyvä hoitopäivä, hyvinvoiva lapsi.

4 Kasvatuksen ja opetuksen kulmakivet

4.1 Kasvatuskumppanuus

Päiväkodissämme kasvatuskumppanuus on sitä, että vanhemmat ja henkilökunta toimivat yhteistyössä lapsen kasvun, kehittymisen ja oppimisen tukemiseksi. Toivomme toimivaa yhteistyötä, luottamusta, avoimuutta ja toisten ihmisten kunnioittamista puolin ja toisin.

Uudet perheet perehdytetään päiväkodin toimintaan, tiloihin ja henkilökuntaan. Jokaisella lapsella on mahdollisuus tutustua päiväkodin arkeen vanhemman kanssa ennen hoitosuhteen alkamista. Lapsen aloittaessa päiväkodissa käymme perheen kanssa ”lapsi kotioloissa” –keskustelun. Vanhempien kertomat asiat otamme huomioon päivähoidon arjessa.

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan lapsen aloittaessa päiväkodissa ja sitä päivitetään tarvittaessa, kuitenkin vähintään kerran vuodessa.

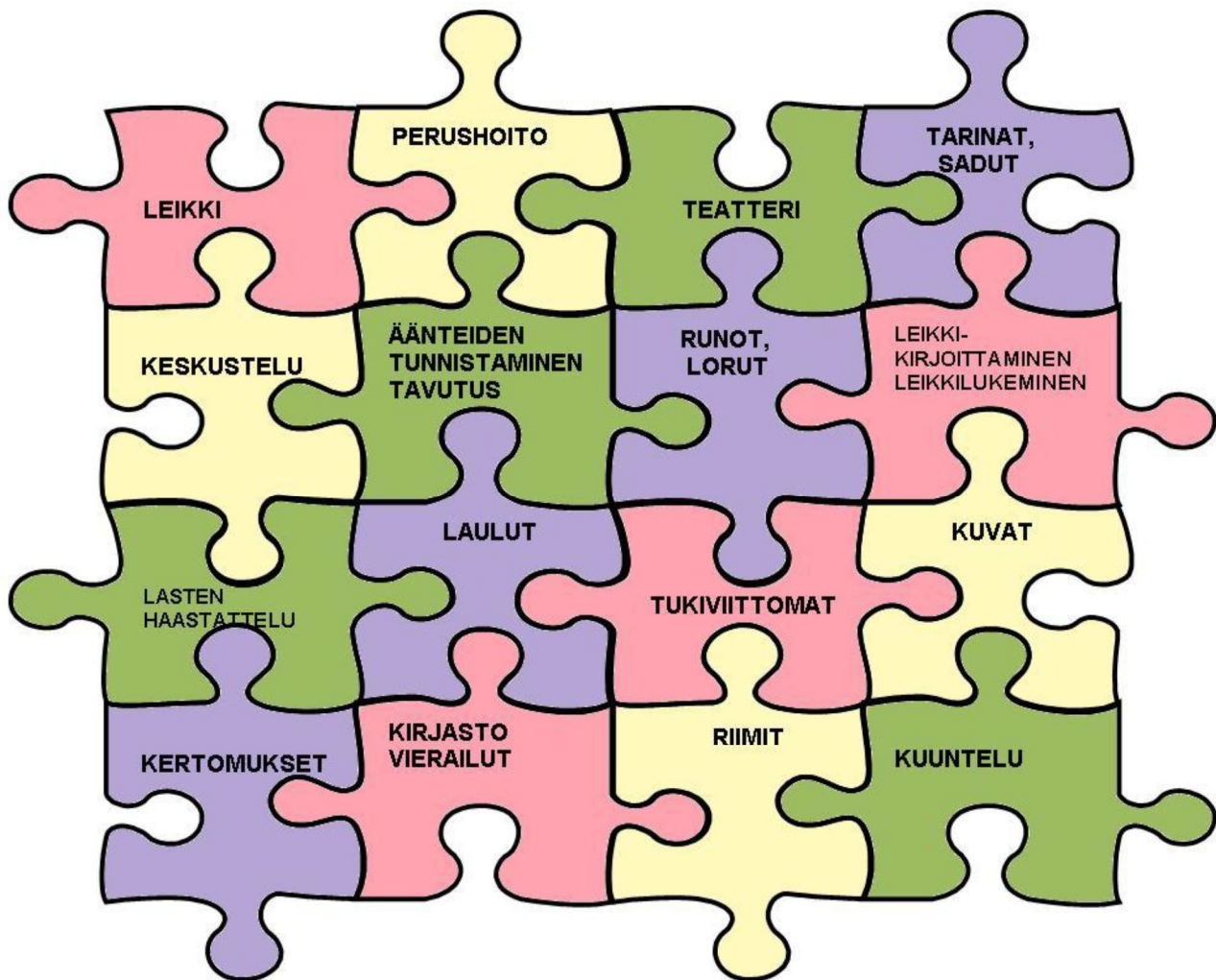
Lapsen kuulumiset vaihdetaan aamuisin ja iltapäivisin. Vanhempainilta järjestetään syksyisin.

Ryhmän ilmoitustaululla tiedotetaan ryhmän toiminnasta ja ajankohtaisista asioista. Tiedotamme myös sähköisesti sekä oman ryhmän toiminnasta että päiväkodin yhteisistä asioista. Toimintayksikössämme toimii myös vanhempaintoimikunta.

4.2 Kieli ja vuorovaikutus

Kieli on ajattelun, vuorovaikutuksen ja ilmaisun keskeisin väline. Kielen avulla lapsi ilmaisee tunteitaan, lisää itsetuntemustaan ja ottaa maailmaa haltuunsa. Kieltä oppiessaan lapsi antaa sioille nimet. Hän rakentaa kuvaa omasta lähiympäristöstään. Äidinkieli on tärkeä tekijä myös kulttuuri-identiteetin kehittämisessä.

Lapsen kielen kehittyminen ja tukeminen ovat vahvasti läsnä sekä arkipäivän tilanteissa että kaikissa sisällöllisissä orientaatioissa. Lapselle luodaan turvallinen, avoin, kannustava ja kuunteleva ilmapiiiri, jossa hän uskaltaa ilmaista itseään. Arkeemme kuuluu rikas ja monipuolinen kieli.

Oppimista tapahtuu kaikessa

4.3 Leikki- ja oppimisympäristö

Monipuolinen oppimisympäristö houkuttelee lasta toimimaan itsenäisesti ja oppimaan tekemällä. Se tarjoaa mahdollisuuksia, haasteita, kokemuksia, elämyksiä ja turvalliset rajat. Hyvä leikki- ja oppimisympäristö on vaihtuva, muuttuva ja lapsen kasvaessa laajeneva ympäristö, jota yhdessä lasten kanssa muokkaamme tarkoituksenmukaiseksi suunnitellun ja vapaan toiminnan ja oppimisen ympäristöksi.

Hyvä oppimisympäristö mahdollistaa lapselle merkityksellisten vuorovaikutussuhteiden muodostamisen niin toisten lasten kuin aikuistenkin kanssa. Ilmapiiri on hyväksyvä ja turvallinen, avoin ihmettelylle, kysymyksille, yrityksille ja erehdyksille. Keskeistä on ihmisten välinen vuorovaikutus. Lapsille on tärkeää, että aikuiset kuuntelevat ja ovat kiinnostuneita heille tärkeistä asioista. Sallivuuden, avoimuuden ja kunnioituksen voi paitsi nähdä ja kuulla myös aistia. Esteettisyys ja kiireetömyys ovat meille arvokkaita asioita ja oleellisia osia hyvässä kasvu-ympäristössä. Hyvässä ympäristössä pitää olla paikka, jossa voi halutessaan olla rauhassa, yksinkin.

Lapsella on mahdollisuus toimia turvallisessa ja selkeässä ympäristössä käyttäen hyväksi erilaisia pienryhmätiloja. Lelut ja muu välineistö ovat lasten ulottuvilla ja lasten työt ovat arvokkaasti esillä. Merkittävä osa Kivistön toimintayksikön oppimisympäristöä ovat myös päiväkodin lähialueet; metsät, puistot sekä muu rakennettu ympäristö. Pidemmälle suuntautuvat retket säästämme esiopetusvuoteen.

Oppimisympäristömme lasten kuvailemana:

"Kivistössä on hienonlainen piha ja talo. Maitorpassa kaikki värit ja se on leveä. Leikki on parasta ja jumppasali ja kaverit. Opet ovat siistejä ja erilaisia ja hassuja.

Laittaisimme ison, hauskan tilan, sellasen viihdyttävän. Leikkikeittiö on kiva ja kello. Sohva pitää olla. Ja ruisleipää. Diskovalot olis hyvät ja pleikka ja tramppa. Siellä voi leikkiä myös keilaamista ja kioskia ja ihan mitä vaan. Koulupöytä pitää olla eskaria varten.

Musiikki saa mut tanssimaan, laulaminen olis musikaalista. Rokki on hyvää musaa ja päivänsäde ja menninkäinen. Juice Leskinen.

Maalaamalla voi tehdä taidetta, siis hienoa taidetta. Tarhan kynillä pystyy hyvin piirtää.

Enpä oikeen tiedä niistä kirjoista. Eläinkirjat kyllä ovat parhaita. Voi keksii toisille runoja. Näytteleminen on oikeesti kivaa. Muovailemalla voi tehdä muotoja ja dinoja."

5 Varhaiskasvatuksen toteuttaminen

Turvallisuus ja hyvinvointi ovat kaiken toiminnan pohjana päivähoidossa ja esiopetuksessa. Alle kouluikäinen lapsi tarvitsee aikuisen hoivaa ja huonepitoa. Perushoidon tilanteet ovat tärkeä opetuksen ja kasvatuksen väylä, joka korostuu erityisesti alle kolmevuotiailla. Perushoidon tilanteita ovat esimerkiksi pukemis- ja riisumistilanteet, ruokailu sekä lepoaika. Ammattitaitoinen kasvattaja osaa luoda perushoitotilanteista kasvatuksellisia oppimistilanteita.

Varhaiskasvatuksen toteuttaminen alkaa lapsiryhmää ja yksittäistä lasta havainnoimalla sekä perheen ja lapsen toiveita kuunnellen. Ryhmien toimintaa muokataan ryhmän lasten tarpeet ja kiinnostus huomioiden sekä lasten kehitysvaiheita kunnioittaen. Varhaiskasvatuksen toteutuksen osat alueet menevät limittäin, oppimista tapahtuu kaikessa.

5.1 Leikki

Leikki on lapsen tapa kokea, elää ja ottaa haltuun ympäröivä maailma. Leikin sisältö syntyy lapsen omista kiinnostuksen ja kokemusten aiheista. Aikuisen tehtävä on tukea leikin kehittymistä ja tarvittaessa auttaa leikin onnistumista lapsen kehitysvaihe huomioiden. Aikuinen huolehtii, että leikille on tarpeeksi aikaa ja tilaa. Leikin kehittyminen ja kaikkien osallistumisen turvaaminen ovat aikuisen vastuulla. Leikkiympäristön välineet ja turvallisuuden rakenteet ovat riippuvaisia lasten iästä.

Tavoitteemme on pitkäkestoinen leikki sekä onnistumisen elämykset. Leikin ohjaamiselle ja havainnoimiselle pyritään järjestämään aikaa. Aikuiselle lasten leikissä tulevat näkyviin lapsen vuorovaikutustaidot, tunteiden käsittelytaidot sekä lapsen ajattelun ja tiedon tasot.

5.2 Liikkuminen

Liikunnan avulla lapsi kokeilee rajojaan, ylittää itsensä ja mittelee voimiaan. Liikunta on keino ladata ja purkaa energiaa sekä kokea onnistumisen iloa ja yhteyttä tovereihinsa. Liikkumalla lapsi nauttii olostaan varmistaen itselleen terveen elämän perustan. Varhaiskasvatuksen yhtenä tehtävänä on yhdessä vanhempien kanssa huolehtia lasten motoristen taitojen kehittymisestä. Ympäristö, pihat, lähistön metsät ja puistoalueet tarjoavat monia mahdollisuuksia monipuoliseen liikkumiseen. Maitorpan jumppasali on molempien päiväkotien käytössä. Taloissamme on myös monipuolinen liikuntavälineistö.

Tavoitteenamme on ohjattu liikuntatuokio säännöllisesti. Liikuntatuokioilla harjoitamme perusliikuntataitoja, liikuntavälineiden oikeaa ja monipuolista käyttöä sekä liikuntaleikkejä. Musiikkiliikunta, satu- ja mielikuvitusliikunta ovat mukana monissa päivittäisissä hetkissä sekä sisällä että ulkona.

"Mä tykkään kun jumpassa on ne mis roikutaan. Se tunneli on kiva. Siellä jumpassa oli kerran se liukumäki."

"Hippa on kivaa, kun mä oon nopee."

Lisäksi hyödynnämme arjen tilanteita liikkumiseen: odotus- ja siirtymätilanteet sekä ryhmä- ja oppimistuokiot luovat hyvä tilanteita harjoitella motoristen taitojen lisäksi ryhmässä toimimisen taitoa sekä käyttää liikuntaa tukena opetussuunnitelman tavoitteisiin pääsemiseksi.

Aikuisen tärkeä tehtävä on tarjota mahdollisuuksia ja välineitä lapsen luontaiselle halulle liikkua. Kiellot ja rajoitukset lähtevät turvallisuudesta.

"Luistelu on ollut kivointa. On kiva hiihtää, koska mä oon kokeillu hiihtää jo."

"Must on kiva keinua köysissä ja must on kiva leikkiä."

Ulkona keinuminen on kivaa. Mä tykkään hiihtämisestä ja minusta on kiva luistella."

5.3 Taiteellinen ilmaisu

Taiteen tekemisen ja kokemisen kautta lapsen mielikuvitus ja luovuus kehittyvät ja hän saa kokemuksia onnistumisesta. Onnistuminen vahvistaa lapsen myönteistä minäkuva ja antaa aineksia tunne-elämän kehittymiselle.

"Osaan tanssia breiktanssia, siin vedetään kaikkii liikkeitä. Siin seisotaan yhel kädel ja niinku ethään kaikkii kärrynpyörii."

"Tykkään piirtää pokemoneja, paan paprun pokevihkon päälle ja sitten mä piirrän siitä läpi, sit mä väritän ne."

Tarjoamme monia mahdollisuuksia kokeilla ja tehdä itse, taiteessa ei ole oikeaa tai väärää, jokainen tekee ja toimii omalla tavallaan. Lapset toimivat aistihavaintojen kautta; katselevat, kuuntelevat, tunnustelevat, haistelevat, maistelevat ympäröivää maailmaa. Aikuinen huolehtii tarvittavien välineiden ja materiaalien sekä tilan ja ajan järjestämisestä ja opastaa lasta niiden käyttöön. Suomalaisen taide- ja kulttuurikokemusten tarjoaminen eri aistikanavien kautta on kasvattajien tärkeä tehtävä.

"Savi tuntu lämpimältä, ku sitä kasto veteen ja se oli hauskaa kun me sotkettiin kädet kokonaan. Savesta tehtiin lita-ilves. lita on mejän kotieläin, se on oikeasti pehmo."

"Laulaminen on kivaa, kun saa laulaa lempparilauluja. Pupu meni puskaan on kiva laulu, ku siin saa hyppiä."

5.4 Tutkiminen

"Metsäretkellä: 5-vuotiaat vertailevat metsäretkellä puunrunkoja, jotka ovat leikissä kaloja, laittamalla ne rinnakkain; Hei kattokaa, tää on mun valas, kun se on teidän kaloja isompi."

Omien kokemusten lisäksi luonto, kulttuuri ja media tuovat lapsille valtavan määrän kiinnostuksen kohteita. Aikuisen tehtävä on vastata lasten kysymyksiin tai ohjata lapsia löytämään vastauksia itse. Toisaalta lapsen motivaation herättäminen ja mielenkiinnon ohjaaminen ovat aikuisen vastuulla.

"Kato, toi pupu on mennyt tohon suuntaan (lapsi osoittaa kädellään oikealle katsoen jälkiä lumesa). Hei, nyt se on mennyt tonne suuntaan (osoittaen vasemmalle). Kato, nyt se on matkalla kannut kivien väliin." Hetken päästä sama lapsi juoksee aikuisen luo: "Nyt se pupu on juossut kolmella jalalla!"

Tutkimiseen ja ihmettelyyn on päiväkotipäivässä aina aikaa. Omalla kokeilulla ja havainnoimisella löytyneet vastaukset jäävät hyvin mieleen. Paneutumalla lasta kiinnostavaan teemaan kartutamme tietoa sekä sana- ja käsitevarastoa sekä harjoitamme ongelmanratkaisu- ja ryhmässä toimimisen taitoja. Päiväkodin perusvälineistöä laajennetaan tutkimiseen ja kokeilemiseen sopivilla välineillä.

5-6-vuotiaat pojat tutkivat neliöitä, ympyröitä ja suorakaiteita; aluksi he etsivät ympäristöstä muotoja. "Hei, lamppu on ympyrä. Tää tuoli on neliö- sivuttain."

5.5 Pienryhmätoiminta, teemat ja projektit

Pienryhmätoiminta turvaa lapsille riittävän rauhan leikille ja toiminnalle sekä rajaa päivittäistä vuorovaikutustulvaa. Pienemmässä ryhmässä lapsi tulee paremmin kuulluksi. Myös kasvattaja pystyy havainnoimaan ja oppii tuntemaan hänet paremmin. Pienryhmät toimivat useamman kerran viikossa, aina aikuisen tuella. Ryhmät voivat muodostua iän, kehitysvaiheen tai lapsen tarpeiden ja kiinnostuksen mukaan. Pienryhmiä voi olla tekemisen mukaan erilaisia ja erikokoisia. Pienryhmä tarjoaa lapselle turvallisen paikan kokeilla ja opetella perustaitoja ihmissuhteissa ja oman kehityksen osa-alueilla, omassa tahdissaan. Pienryhmätoiminta on mitä tahansa päiväkodin arkeen kuuluvaa toimintaa. Pienissä porukoissa myös siirtymätilanteet rauhoittuvat ja tarjoavat tilaisuuksia oppimiselle, keskustelulle ja läheisyydelle.

Teemat ja projektit kattavat päiväkodin toiminnasta laajempia kokonaisuuksia ja tarjoavat lapsille ja aikuisille mahdollisuuden paneutua syvemmin esim. lapsia kiinnostavaan tai eri kulttuureista nousevaan teemaan.. Teemoja voi olla päällekkäin useita: - ryhmän, päiväkodin ja koko toimintayksikön oma. Teemoja käsitellään vaihdellen eri toiminta-alueilla, kaikkia aisteja ja menetelmiä hyväksi käyttäen. Kaikkien osaamista hyödynnetään.

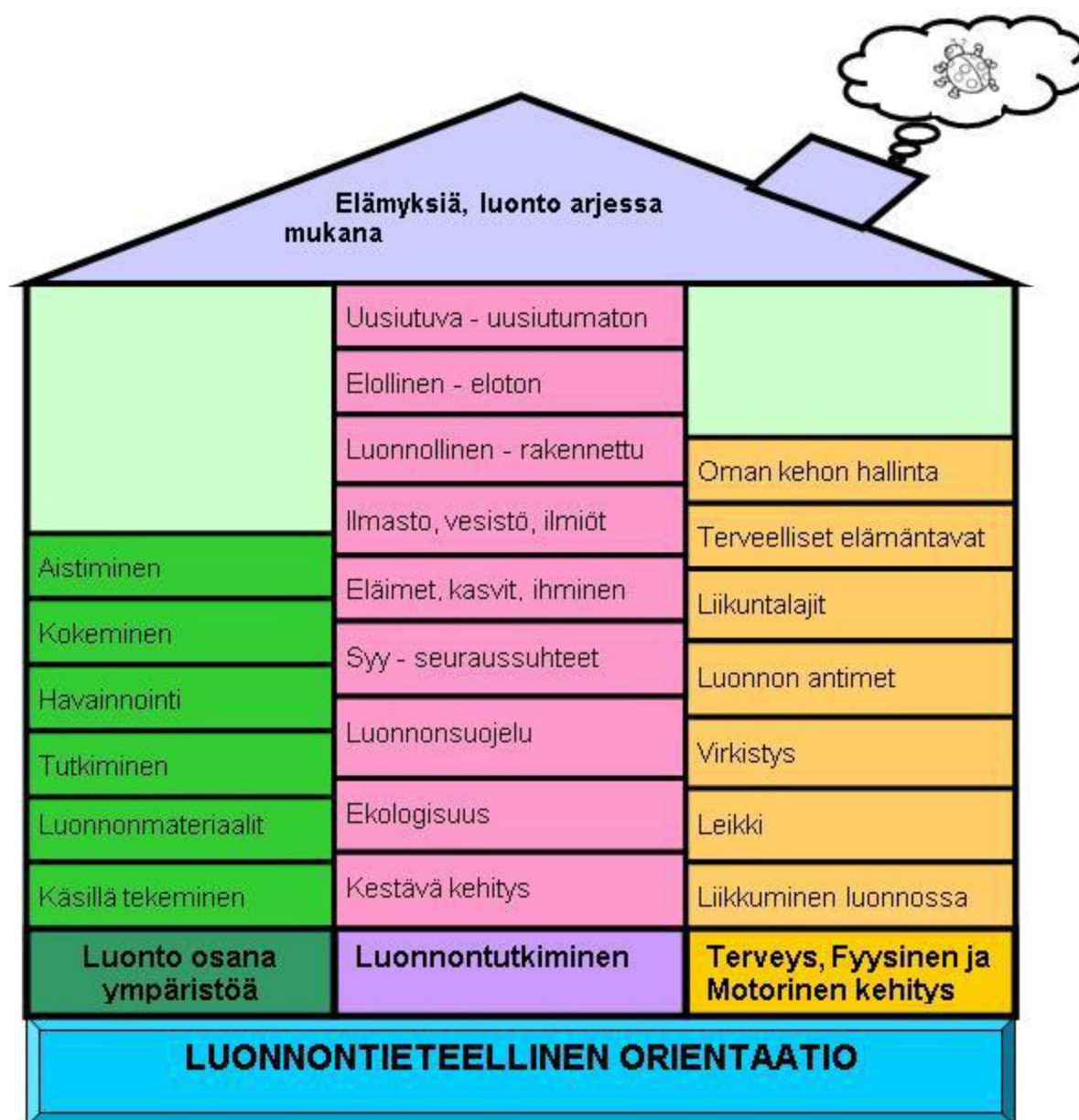
Lapset voivat jatkaa ja kehittää teemoja, muodostaa niistä antoisia kokonaisuuksia joissa saa käyttää luovuutta, vuorovaikutustaitoja ja lapsille luontaisia toimintatapoja yhdessä tutussa ympäristössä aikuisen tuella.

6 Sisällölliset orientaatiot

6.1 Luonnontieteellinen orientaatio

Luonnossa lapsi kokee elämyksiä. Elämysten kautta, aikuisen ohjaamana, hän oppii kunnioittamaan luontoa ja rakennettua ympäristöä. Tutkimalla luontoa lapsi törmää myös arvomaailman kysymyksiin; suhtautumisesta luontoon, elämään ja toisiin ihmisiin. Samalla lapsi oppii kantamaan vastuuta luonnosta.

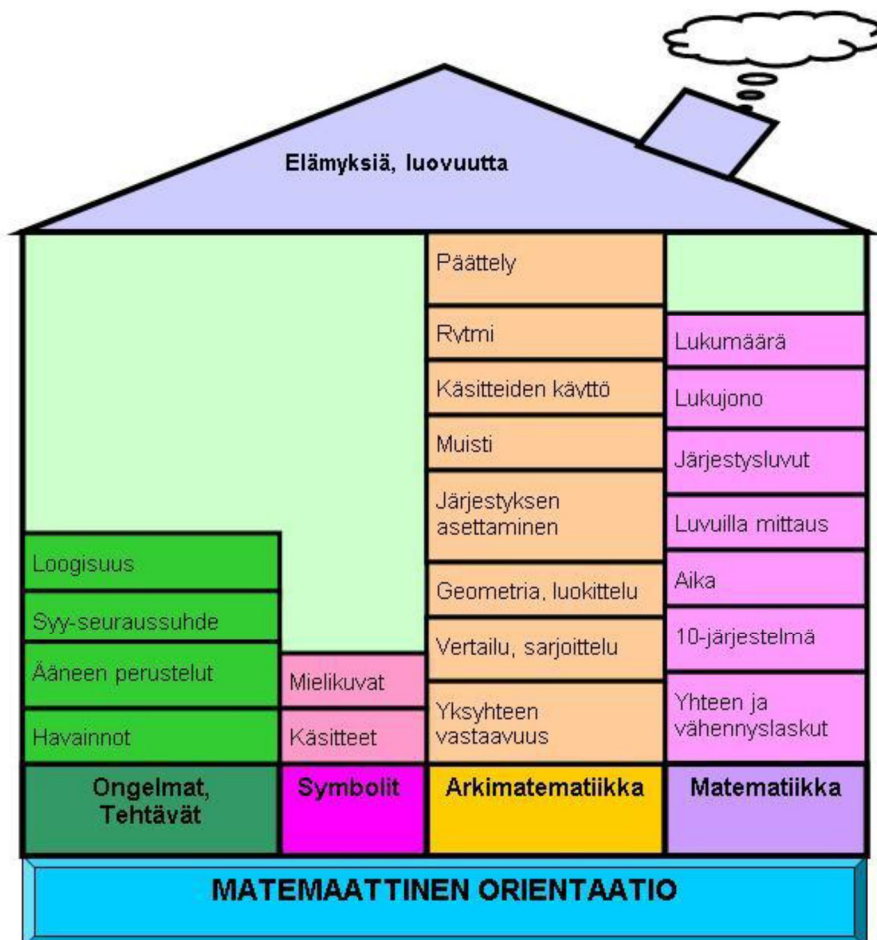
Liikkuminen on lapselle luontainen tapa tutustua ympäristöönsä ja itseensä. Liikkuminen edistää terveyttä ja tukee kokonaisvaltaista kehitystä. Kestävän kehityksen periaatteet tulevat lapselle tuuksi aikuisen opastuksen kautta.

6.2 Matemaattinen orientaatio

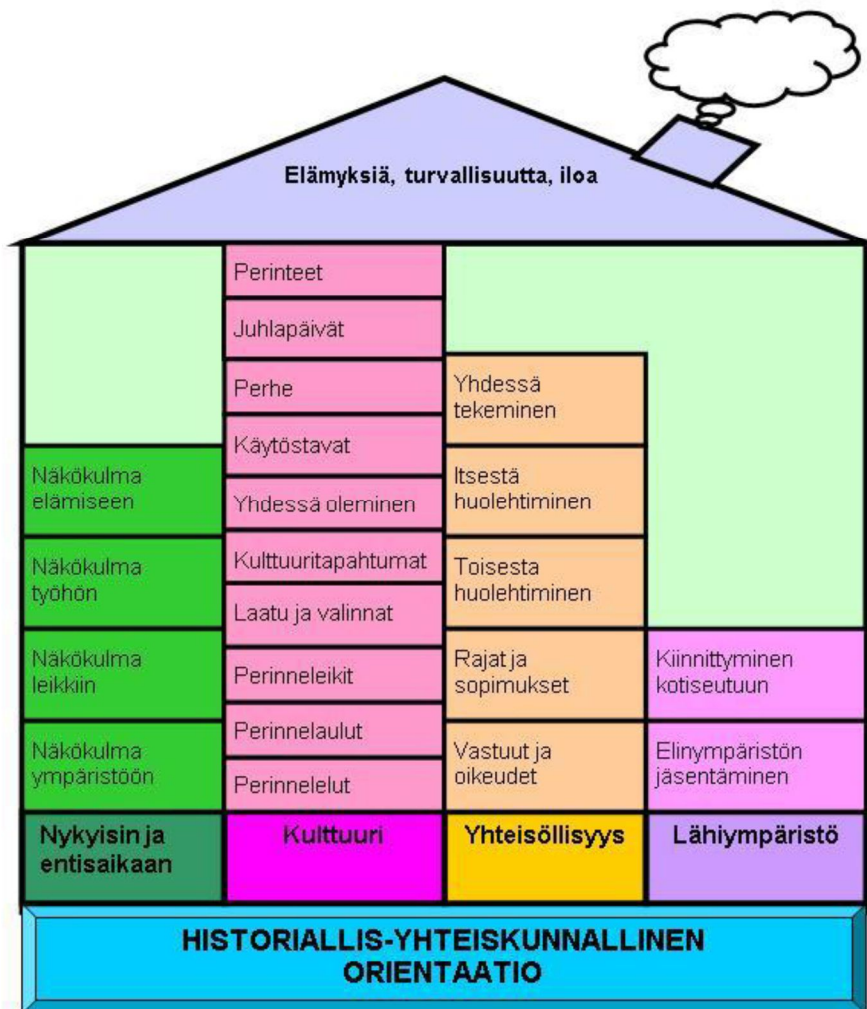
Matemaattisen ajattelun kehittyminen alkaa lapsella jo paljon ennen kouluikää. Lapsen maailma on täynnä matematiikkaa. Perushoidossa lasketaan varpaita ja sormia. Matematiikkaa on myös ympäristössä, leikeissä, loruissa ja lauluissa. Lapsi oppii matematiikan alkeet huomaamattaan leikkien lomassa.

Aikuisen tehtävänä on tukea lapsen matemaattisen kiinnostuksen heräämistä ja tietoisesti nostaa esiin matemaattisia asioita ja harjoittaa niitä käytännössä.

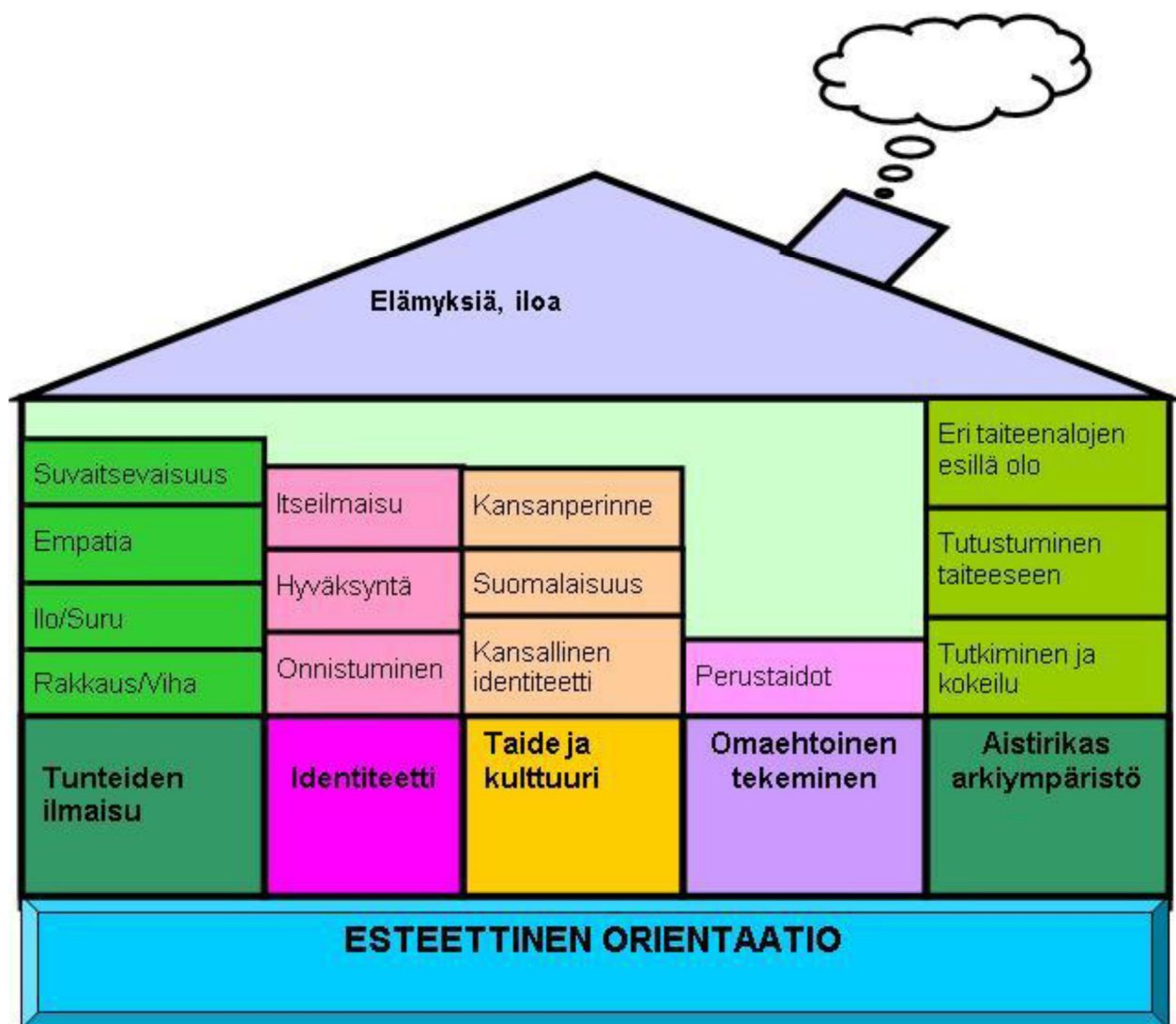
6.3 Historiallis-yhteiskunnallinen orientaatio

Lapsi kohtaa menneen ja nykyisen maailman ihmisten puheissa, kirjoissa, kuvissa yms. Kulttuuri-perinteisiin tutustuminen eri aistien kautta on tärkeää. Vaalimme perinteitä juhlien, leikkien, laulaen ja lorutellen. Opetamme lapsille hyviä tapoja ja kaunista käyttäytymistä.

6.4 Esteettinen orientaatio

Esteettinen kokeminen on tärkeä osa elämää. Ympäristön tulee mahdollistaa lapselle monipuolinen taiteen kokeminen ja tekeminen. Lapsia rohkaistaan nauttimaan työskentelystä taiteen parissa ja arvostamaan luomaansa lopputulosta. Periaattemme on, että prosessi on tuotosta tärkeämpi. Jokainen lapsi kokee esteettisyyden omalla tavallaan ja arvostaa eri asioita.

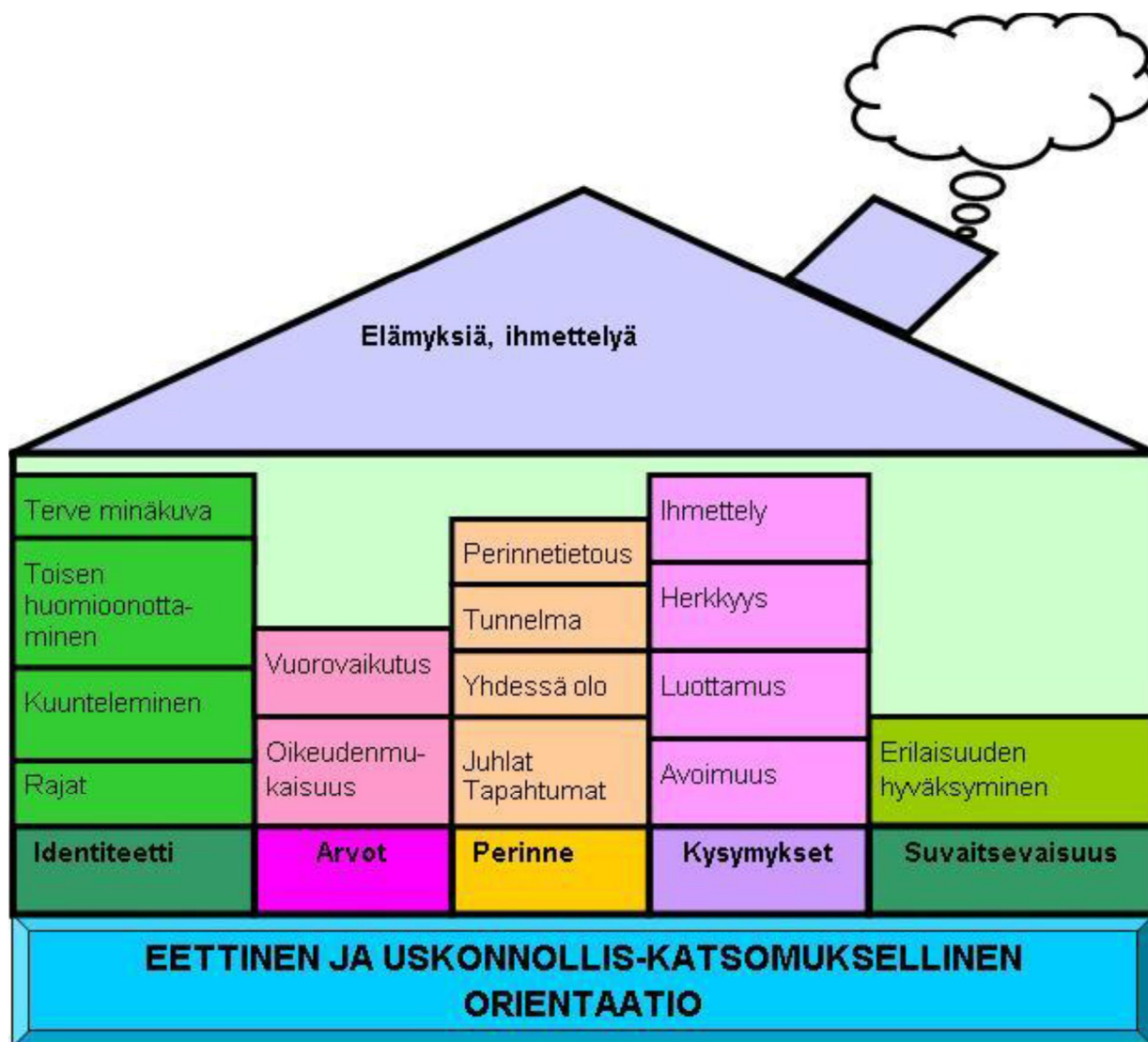
6.5 Eettinen ja uskonnolliskatsomuksellinen orientaatio

Eettisen- ja uskontokasvatuksen toteuttamisesta sovitaan toimintakauden alussa vanhempien kanssa.

Arvot opitaan elävässä elämässä vuorovaikutuksessa muiden ihmisten kanssa. Lapsen on saatava kokea, että häntä arvostetaan jotta hän voi arvostaa itseään. Silloin lapsen on mahdollista myös oppia arvostamaan muita ihmisiä ja ympäristöään ja tehdä sen mukaisia valintoja elämässään. Lasten jokapäiväinen elämä sisältää tilanteita ja tapahtumia, joita voidaan tarkastella etiikan näkökul-

masta. Pyrimme vastaamaan lasten kysymyksiin avarakatseisesti ja huomioimaan erilaiset näkemykset.

Kristillinen opetus ja kasvatusta lähtevät suomalaisesta kulttuurista, johon kuuluu luterilaisen kirkon perinne. Päiväkodissa uskonto tulee näkyvimmin esille juhlapyhien aikaan. Teemme yhteistyötä seurakunnan kanssa. Lapsille, jotka eivät osallistu kristilliseen uskontokasvatukseen, järjestämme vaihtoehtoista toimintaa esim. satu- ja tarinahetkiä, joissa käsittelemme ystävyyteen, tunteisiin ja hyviin tapoihin liittyviä aiheita.

7 Esiopetus

Kivistön ja Maitorpan esiopetuksessa opitaan tulevaa varten ja otetaan ilo irti kuusivuotiaana olemisesta. Yhteinen toiminta-ajatuksemme toimintayksikkömme muun varhaiskasvatuksen kanssa on, että teemme työtä, jotta lapsi voisi hyvin.

Esiopetusta on koulujen toiminta-aikoina päivittäin neljä tuntia klo. 8.30-12.30. Esiopetusryhmät toimivat joko osana kokopäiväryhmää aamupäivän tai osapäiväisenä esiopetusryhmänä riippuen

toiminta-alueemme tarpeista. Päivähoitoa tarvitsevien lasten on mahdollisuus saada täydentävää päivähoitoa.

Työskentelemme erilaisissa ryhmissä joustavasti lasten tarpeen ja toiminnan mukaan. On tärkeää, että lapset oppivat toimimaan myös isommassa ryhmässä ennen koulun alkua. Huomioimme myös, että lapset saavat kokemuksia eri-ikäisten lasten kanssa toimimisesta ja leikkimisestä.

Esiopetusvuoden aikana työstimme erilaisia teemoja ja projekteja lasten ja ryhmän kiinnostuksen mukaan, huomioiden kulloinkin meneillään olevan painopistealueen. Teemat laajentavat lasten maailmankuvaa ja virittävät heidän kiinnostustaan uusiin asioihin ja uuden oppimiseen.

Opetus etenee eheytyttyä ja kokonaisvaltaisesti sekä lapselle että koko ryhmälle vuosittain asetettujen tavoitteiden suuntaisesti kaikki esiopetuksen keskeiset sisältöalueet huomioiden. Kantavana ajatuksena kaikessa toiminnassa on, että lapsen mielestä oppiminen on hauskaa!

- *"Ope, mikä toi kuva on tossa D-aulussa?"*
- *Se on diadeemi.*
- *Diadeemi! Mikä sekin oikeen on? Musta se näyttää kyllä tekohampailta!"*

Kieli ja vuorovaikutus ovat esiopetuksessa tärkeitä sisältöalueita, jotka liittyvät yhdessäoloon ja kaikkiin arkisiin viestintä- ja oppimistilanteisiin. Esiopetuksessa luodaan pohjaa luku- ja kirjoitustaidon oppimiselle. Perustana on, että lapsi on kuullut ja kuunnellut, on itse tullut kuulluksi, hän on puhunut ja hänelle on puhuttu, hänen kanssaan on keskusteltu, hän on kysellyt ja hänelle on vastattu.

Harjoittelemme paljon kirjainten, äänteiden, sanojen ja lauseiden kuulemistä, hahmottamista, tunnistamista ja kirjoittamista eri tavoin.

Matematiikassa on matemaattisen ajattelun kehittäminen tärkeämpää kuin mekaaninen symbolien oppiminen tai laskutehtävän tekeminen. Esiopetuksessa keskeistä on yhteistoiminnallinen oppiminen; pienryhmissä pohdiskellemme, arvioimme, ihmettelemme, opimme käsitteitä, luokittelemme, vertailemme, mietimme tapahtumajärjestystä ja säännönmukaisuuksia. Erityisesti omaa ajattelua vaativa ongelmanratkaisu on lapsista mieleistä.

Eettistä - ja kulttuurista katsomuskasvatusta sisältyy kaikkeen toimintaan ja se on koko ryhmälle yhteistä. Monissa arkipäivän tilanteissa esille tulevia kysymyksiä käsitellään keskusteluissa ja leikeissä.

Esiopetukseen sisältyy myös uskontokasvatusta tai elämänkatsomustietoa huoltajien valinnan mukaan. Vietämme tavallisimmat kirkolliset juhlapyhät, huomioimme kalenteriin merkityt juhlat ja teemme yhteistyötä seurakunnan kanssa.

Elämänkatsomustietoon osallistuvien lasten kanssa opetus käsittelee mm. suvaitsevaisuutta ja köhtuullisuutta, oikeudenmukaisuutta, omaa identiteettiä, hyväntahtoisuutta ja huolenpitoa. Avarakatseisten, suvaitsevien ja monikulttuuristen vastausten etsiminen ja pohtiminen yhdessä auttavat meitä ymmärtämään ja hyväksymään toistemme ajatuksia ja tapoja.

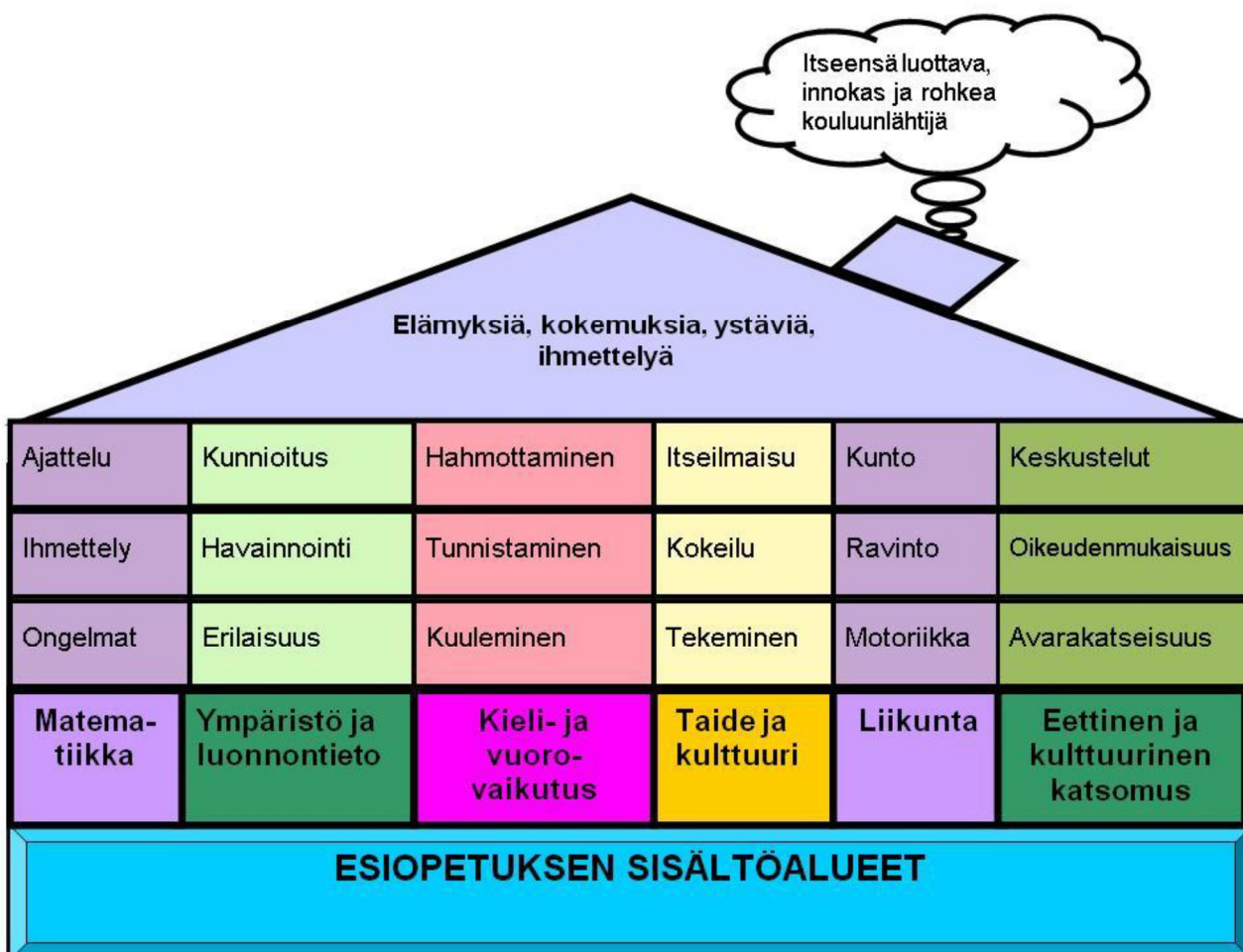
Ympäristö- ja luonnontieto sisältöalueena kiehtovat lapsia. Tavoitteena on, että lapsi oppii kunnioittamaan luontoa ja rakennettua ympäristöä, erilaisia ihmisiä ja kulttuureja sekä tuntemaan oman toimintansa vaikutuksen lähiympäristöönsä.

Ajattelemme, että lapsi on aktiivinen toimija ja kannustamme häntä havainnoimaan ympäristöä sekä sen ilmiöitä. Keskeinen teema on vuodenaikojen vaihtelujen seuraaminen ja sen vaikutukset jokapäiväiseen elämäämme, ihmisiin, eläimiin, kasveihin. Kivistön ja Maitorpan luonnonläheisyys tarjoaa oivallisia mahdollisuuksia monenlaiseen lähiretkeilyyn.

Esiopetuksessa tarjoamme lapsille ikätasoista monipuolista liikuntaa fyysisen kunnon ja motoristen taitojen harjaannuttamiseksi. Merkittävää liikuntaa on myös riittävä päivittäinen ulkoilu. Hienomotoriikka, kädentaidot ja käden ja silmän yhteistyö kehittyvät myös päivittäisissä toiminnoissa. Lapsia ohjataan huolehtimaan omasta hyvinvoinnistaan ja hygieniastaan periaatteella ”Minkä nuorena oppii sen vanhana taitaa!”. Lasten kanssa keskustellaan terveellisestä ravinnosta ja kannustetaan maistamaan kaikkia ruokia. keskustelemme myös riittävän levon merkityksestä ja asianmukaisesta pukeutumisesta. Aikuisina näytämme hyvää esimerkkiä.

Taide ja kulttuuri tarjoavat hyvän mahdollisuuden ”antaa tunteiden viedä!”. Esiopetuksessa lasta rohkaistaan taiteen kokemiseen ja tekemiseen. Kuvallisen ilmaisun muodot, monenlainen musiikki, tanssi, teatteri ja kaikenlainen kirjallisuus antavat lapselle mahdollisuuden nauttia ja tehdä omanlaisensa tuotos. Onnistuminen palkitsee, mutta aina ei tarvitse onnistua. Pettymys ja turhautuminen ovat myös asioita, joita täytyy oppia sietämään, päästä niistä yli ja yrittää uudelleen.

Esiopetuksen sisältöalueet ja opetussuunnitelmamme varhaiskasvatuksen sisällölliset orientaatiot pitävät sisällään paljon kaikille yhteisiä asioita, joihin voi tutustua yhteisen opetussuunnitelman kohdassa 3.

Esiopetuksessa keskeisin opetusmenetelmistämme on leikki moninaisissa muodoissaan. Esiopetuksen oppimisympäristöä kuvataan yhteisen opetussuunnitelman kohdassa 3.3. Erilaisia pedagogisia menetelmiä käytetään joustavasti ja lasten tarpeiden mukaisesti.

Olennaista esiopetuksessakin on arjen eläminen lapsen kansaa. Hänen tulee voida tuntea itsensä hyväksytyksi sellaisenaan, ilman ehtoja.

Esiopetusvuoden lopulla toivomme saattlevamme koulutielle itseensä luottavan, innokkaan ja rohkean kouluunlähtijän, joka osaa käyttäytyä, huolehtia ”kampeistaan” sekä kuunnella ja kertoa ajatuksiaan ja osaa myös ottaa huomioon toiset ihmiset. Muistoksi hänelle jää vuoden kokemusten lisäksi esiopetuksesta osallistumistodistus.

Päivittäiset kohtaamiset vanhempien kanssa kuulumisineen ovat keskeisintä yhteistyötä. Teemme yhteistyössä perheen kanssa keskustellen lapsen esiopetussuunnitelman, johon kirjataan kasvun ja kehityksen merkittävät asiat. Myös lapsi osallistuu suunnitelman tekoon. Suunnitelman sisältöön palataan aina tarvittaessa. Esiopetusvuoden keväällä arvioimme lapsen kasvua ja kehitystä ja sovimme vanhempien kanssa mikä lapsen opetuksen järjestämisen kannalta oleellinen tieto siirretään kouluun; esikoulusta kouluun –tiedonsiirto eli Esko.

Syksyisin sovimme huoltajien kanssa kuinka tiedotamme toiminnan sisällöstä ja ajankohtaisista asioista.

Kasvun ja oppimisen tukea tarvitseville lapsille tehdään yhteistyönä vanhempien, kuntoutukseen osallistuvien henkilöiden ja päiväkodin henkilökunnan kesken oma suunnitelma, jossa määritellään tavoitteet, joihin opetuksessa ja ohjauksessa pyritään sekä keinot niiden saavuttamiseksi. Näin lapsi saa esiopetuksessa tarvitsemansa tuen.

Esiopetusvuoden aikana vierailemme ryhmänä lähikoulussamme. Tavoitteena on tutustua koulun oppimisympäristöön sekä saada positiivisia kokemuksia koulumaailmasta. Opettajien ja lastentarhanopettajien keskinäisissä palaverissa vaihdetaan kuulumisia ajankohtaisista asioista.

Esiopetuksen oppilashuolto tarkoittaa lapsen kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista ja turvallisuudesta huolehtimista. Päiväkodissa esiopetuksen oppilashuoltoryhmän muodostavat yksikön esimies, konsultoiva erityislastentarhanopettaja ja esiopetuksesta vastaavat lastentarhanopettajat sekä tarvittaessa muut asianosaiset. Oppilashuoltoryhmä kokoontuu vähintään kerran lukukaudessa ja tällöin käydään läpi jokaisen esiopetusikäisen lapsen tilanne sillä hetkellä. Vanhempien kanssa on keskusteltu asiasta etukäteen ja he voivat halutessaan osallistua oppilashuoltoryhmän kokoukseen oman lapsensa osalta. Kevään oppilashuoltoryhmä on samalla esikoulusta-kouluun tiedonsiirtopalaveri (Esko).

Eri kieli- ja kulttuuritaustoista tulevien lasten esiopetuksessa otetaan huomioon heidän tarpeensa ja tuetaan sopeutumista ryhmään ja päiväkotiin. Lapsen identiteetin rakentumiselle on tärkeää, että hänen omaan kulttuuriinsa kuuluvia asioista ymmärretään ja arvostetaan. Keskustelut vanhempien kanssa ja avoimen sekä luottamuksellisen suhteen luominen ja ylläpitäminen on tärkeää.

8 Kasvun ja oppimisen tuki

Kivistön toimintayksikössä kaikilla lapsilla on mahdollisuus kasvaa, kehittyä ja oppia yhteisessä ympäristössä. Lähtökohtana on myönteinen asenne ja ilmapiiri sekä yhteistyö vanhempien kanssa. Mukana yhteistyössä ovat myös konsultoiva erityislastentarhaopettaja, lastensuojelu, neuvola sekä monet muut tarvittavat tahot. On tärkeää, että mahdollinen tuen tarve huomataan varhain ja lapselle järjestetään hänen kasvuaan, kehitystään ja oppimistaan edistävä varhaiskasvatusympäristö sekä muu tarvittava tuki.

Tukea tarvitsevalle lapselle tehdään varhaiskasvatussuunnitelma, johon kirjataan tuen tarpeet sekä kuntoutusta koskevat suunnitelmat. Lisäksi tehdään tarvittaessa tehostetun- tai erityisentuensuunnitelma. Suunnitelman toteutumista arvioidaan ja päivitetään säännöllisesti. Niiden perusteella päiväkodin toimintaa sopeutetaan tuen tarpeen mukaiseksi, henkilöstörakennetta muokataan sekä valitaan käytettävät erityispedagogiset menetelmät.

Tukea tarvitsevan lapsen hoitopäivässä korostuu ns. arkikuntoutus, johon päiväkodin arkeen yhdistetyt toimintatavat kuuluvat olennaisena osana. Aikuisen rooli leikki- ja oppimisympäristön suunnittelijana ja ohjaajana korostuu ja lähtökohtana on, että jokainen lapsi saa myönteisiä oppimiskokemuksia ja tuntee olevansa arvokas ja tärkeä omana itsenään.

9 Monikulttuurinen varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksessa tavoitteenamme on tukea monikulttuuristen lasten kasvamista sekä suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön että lapsen oman kieli- ja kulttuuriyhteisön jäseneksi. Lapsen oman kulttuurin tukeminen on erityisen tärkeää lapsen identiteetin kehittymiselle. Tuemme lasten kasvua monikulttuurisuuteen yhteistyössä perheiden kanssa. Vastuu lapsen oman äidinkielen säilyttämisestä ja kehittymisestä on ensisijaisesti perheellä.

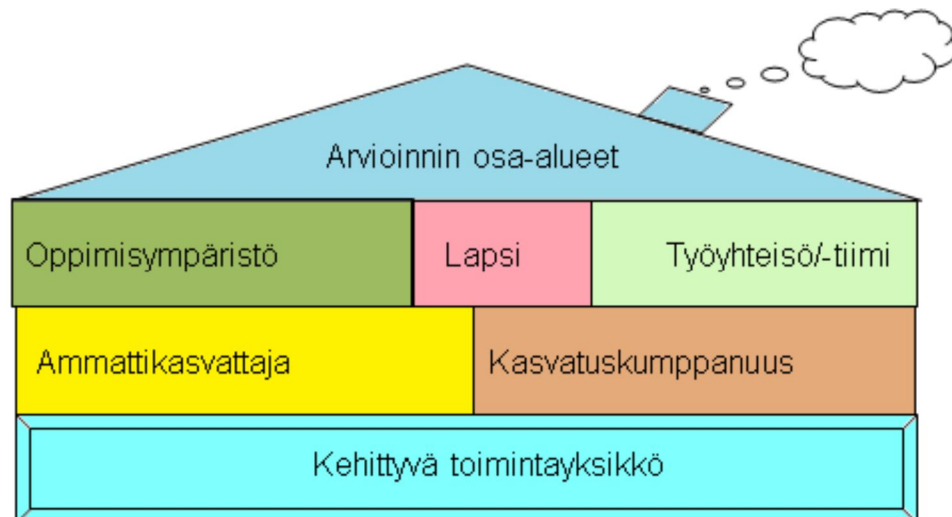
Lapsen varhaiskasvatukseen liittyvistä asioista sovitaan perheen kanssa sekä lapsen varhaiskasvatus- että esiopetussuunnitelmassa. Keskusteluissa käytämme apunamme tulkkipalveluita, jotta molemmat osapuolet tulevat ymmärretyiksi.

10 Arviointi, suunnittelu ja kehittäminen

Arviointi on tärkeä ja keskeinen työväline varhaiskasvatuksessa. Arviointitilanteita syntyy jatkuvasti ja monitahoisesti päivähoidon arjessa. Työn systemaattinen suunnittelu ja kehittäminen luovat pohjan arvioinnille. Samanaikaisesti aikaisemman työn arviointi vaikuttaa tulevan toiminnan suunnitteluun sekä kehittämiseen. Arviointisyklissä kiinnitetään huomiota menneeseen, nykyhetkeen ja tulevaan. Varhaiskasvattajat käyttävät arviointia ammatillisena ja tiedostettuna osana työtään. Heillä on herkkyyttä ja kykyä huomioida lapselta saamansa palaute. Lapsen kehityksen havainnointi ja arviointi arjen tasolla toimivat perustana toimivalle yhteistyölle kodin ja päivähoidon välillä.

Varhaiskasvatuksen tavoitteiden toteutumista arvioidaan vuosittain ryhmätasolta aina kaupunkitasolle asti. Saatujen havaintojen ja dokumenttien perusteella asetetaan tavoitteet tulevalle toimintakaudelle. Ryhmäkohtaisesti tavoitteiden toteutumista arvioidaan työsuunnitelmien kautta. Viikoittain tiimipalaverissa arvioidaan rakenteiden toimivuutta sekä suunnitellaan toiminta lapsilähtöisesti jokaisen lapsen tarpeet huomioiden.

10.1 Arvioinnin osa-alueet

Kasvattajat havainnoivat lapsen kehitystä ja tuen tarpeita. Toimimalla ryhmän jäsenenä lapsi sekä kasvattajat saavat tärkeää tietoa lapsen minäkuvasta ja vuorovaikutussuhteiden kehittymisestä. Peilaamalla omaa paikkaansa ryhmässä lapsi saa välittömän palautteen sosiaalisista suhteistaan ja taidoistaan. Lapsella on aktiivisen toimijan rooli ryhmässä. Ikä- ja kehitystasostaan riippuen hän ideoi mielenkiinnonkohteita ja pienryhmätoiminnan suuntia. Mm. havainnollistamalla, haastatteluin ja palautteen kautta ohjataan lasta oman toimintansa arviointiin.

Arvioinnin kautta kasvattaja ennakoii ja luo positiivisia tilanteita lapsen oppimaan oppimiselle. Yhtenä välineenä käytämme myös lapsille koottavaa kasvun kansiota, jonka välityksellä lapsi itse osallistuu oman kasvunsa ja kehityksensä seurantaan. Esiopetuksessa on käytössä Vantaan yhteinen "Esikoulusta Kouluun" –havainnointi- ja tiedonsiirtomenetelmä eli EsKo-prosessi.

Työyhteisö arvioi ammatillisuuttaan ja sen kehittämistä jatkuvasti. Arviointi ja rakentava palaute ovat myönteisen sekä realistisen työilmapiirin luomisen välineitä. Jokaisella tiimillä on vastuu oman työnsä arvioinnista sekä ryhmän hyvinvoinnista.

Itsearviointi on edellytys ammattitaidon kehittymiselle; henkilökunta käy vuosittain kehityskeskustelun esimiehen kanssa sekä huolehtii ammattitaidon ylläpitämisestä kouluttautumalla (edellytys lapsilähtöiselle toiminnan suunnittelulle).

Oppimisympäristö muuntuu arvioinnin avulla. Yhdessä lasten kanssa arvioidaan ympäristön toimivuutta, ilmapiiriä ja ikätasolle sopivuutta. Kun lapsi on osallisena oppimisympäristönsä luomisessa, hän sitoutuu ja kantaa vastuuta lähiympäristöstään kehitystasonsa puitteissa alkaen tavaroiden omille paikoille järjestämisestä, aina kaverista huolehtimiseen saakka niin, että jokaisella on hyvä ja turvallinen päiväkotipäivä.

Varhaiskasvatuskeskustelut toimivat pohjana kasvatuskumppanuudelle. Keskustelut sekä päivittäiset kohtaamiset ovat tärkeä osa arviointia. Päivähoidon tavoitteena on tukea perheitä kasvatustyössä; arvioinnin ja palautteen kautta varhaiskasvattajat pystyvät huomioimaan perheiden yksilöllisiä tarpeita ryhmähoidon mahdollisuuksien mukaan. Kasvatuskumppanuutta vahvistetaan päiväkodin arjessa, vanhempainilloissa sekä juhlissa.

11 Loppusanat

Toivottavasti lukeminen herätti kysymyksiä ja yhteisiä keskustelun aiheita. Varhaiskasvatus elää jatkuvasti muuttuvassa ympäristössä, josta on hyvä keskustella jatkuvasti.

Varhaiskasvatussuunnitelmamme kokonaisuus on koottu lasten kasvun ja kehityksen tämän hetkisen tutkimustietojen ja asiakaspalautteiden perusteella, ammattikasvattajien kanssa. Näkemyksiä ja kokemuksia vaihtamalla löydämme yhteisen tavan rakentaa lapsen arvoisen kasvuympäristön, jossa on ilo kasvaa sekä lupa harjoitella sopeutumista vallitsevaan yhteiskuntaan. Meidän aikuisten velvollisuus on kantaa omaa vastuamme.

Varhaiskasvatussuunnitelmamme antaa meille erinomaiset ”rakennuspalikat” päivähoidon arkityöhön. Yhteistyöllä onnistumme varmasti luomaan Kivistön toimintayksikköön paikan, jossa lasten on hyvä olla. Onnistuaksemme tarvitsemme meidän kaikkien sitoutumista ja panostusta.

Vantaa

Sivistystoimi, varhaiskasvatus

Kivistön varhaiskasvatuksen toimintayksikkö

Kivistön päiväkoti

Moreenitie 39, 01700 Vantaa. p. 043-824 9240

Maitorpan päiväkoti

Maitorpantie 4, 01700 Vantaa. p. 043-8249240